

NYITRAMEGYEI SZEMLE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Megjelen vasárnaponként.

Előfizetési árak: Egész évre 10 kor., fél évre 5 kor., negyed évre 2 kor. 50 fl. — Községeknek, körjegyzőknek, tanítóknak 8 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

dr. Franciscy Lajos.

Társszerkesztő:

dr. Kaszala János.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Papnevelde-utca 9. sz.

Hirdetések árai: Egy háromhasálós petitsor ára 16 fillér. Többszöri közlésnél árkedvezmény.

Hivatalos hirdetések 100 szóig 4 kor., minden további szó 4 fl.

Alleluja.

Irta: **Kövér Kaffehr László.**

A népek és a társadalmak örökké változó életében, épp úgy mint a nagy természetben is vannak zúgó, tomboló zivatarok, melyek után nyomasztó, bánatos, fájó csend szokta megülni a lelkeket.

Jeruzsálem csendes. Kipihen a fékvesztett őrjöngés fáradalmait. Elsimult a fanatikus, félrevezetett nép dühe, a kiontott vér lecsillapította a farizeusok mohó vérszomját, a hóhérok kacaja belefúlladt a vérdíj nyújtotta mámorba, az áruló megfúlladt a júdás-csók örökké égető mérgétől. A természet, a sarkaiból kiforgatott világtrend visszatért a szokott kerékvágásba — Jeruzsálemben minden csendes.

Csak egy kisdud csapat lelkét emészt a fájdalom égő, marcangoló kínja, csak egy kisdud csapat nem tud belenyugodni az utolsó napok rettentő katasztrófájába. Lelke vissza-vissza száll a multba és sebzett madárként tér vissza onnét, mert a multnak csak az emléke van meg...

De Sion nem marad sokáig csendes. Futótűzként terjed egy hír Jeruzsálem megszentelt városában. Kinos félelem közt száll szájról-szájra egyetlen szó csupán: Feltámadott!

A megölt, megkínzott Krisztus feltá-

madott. Széttörte az enyészet bénító láncait, eloszlatta a mulandóság ködét s bevilágított a sirok örök, rejtelmes éjfelébe.

Óriási az izgalom láza. A félelem, a rettegés érzése fut keresztül az emberek szívében, a siri csendben halk moraj, titkos félelem üti fel fejét, a szörnyűködés szavával suttoják az emberek: Feltámadott, feltámadott!

A hatás, a mit ez a hír okozott, oly nagy erejű, hogy az alól sem az egyes ember, sem a népek, sem a társadalmak magukat kivonni többé nem képesek. E csodás esemény az emberi élet új útját jelöli meg, bevilágítja a szellemi törekvések szurok sötét mezőit. Keresni kezdjük azt, a mi felé lelkünk olthatatlan, emésztő vágygyal vonzódik: az igazságot.

Minden szellemi törekvés célja, az igazság birtoklása. Ezért küzd végig az életet a tudós, százados multnak fölírásai közé temetkezve, erre irányul működése a törvényhozónak, e célra tör sokszor öntudatlanul az átlagos ember, a ki előtt ha felcsillan egy-egy soká keresett igazságnak halvány, bizonytalan sugára, archimedesi lelkesültséggel kiáltja ki a Heuréka-t.

— Én vagyok az út, az igazság és az élet. Igen ő az élet, mely a szellem legbővebb táplálékát adja; az az igazság,

melyet ha követünk, soha sem tévedünk el; az az út, mely fel, a magasba vezet az egek Urához. Ő, a názárethi Jézus az igazság legszentebb bajnoka és vértanuja. Élt, hogy meghirdesse az emberiségnek az igazságot s meghalt, mert kárhoztatta a tévelyt, megvetette a bíborba öltözött hamisságot.

Meghalt, testét kőszirt takarta el. El lehetett temetni az igazság mesterét, de magát az igazságot megölni és eltemetni nem lehetett. Elült a népdüh vihara s aztán feltűnt a verőfényes nap, mely eloszlatta a mocsár gomolygót, undok páráit, melyek elhomályosították ugyan egy időre, de tüzet, fényét ki nem olthatták.

Feltámadt Krisztus! A sziklakő zára felpattant, él Krisztus, él az igazság, hogy bevilágítsa az emberek elméjét és szívéit, hogy felrzza évezredes halálos álmából az emberi szellemet, hogy széttörje annak hosszú századok alatt kovácsolt bilincseit.

S a nap, az igazság napja, mely kiszökken a sziklasir odvas, dohos üregéből, tizenkilenc század óta világít az emberi szellem egén. Láta megdőlni a világhódító Róma dölyfös hatalmát, a gazdag Athén szörnyű pusztulását, nemzetek dúló, öldöklő csatáit; csodásan nagy emberi alkotások porba omlását, s fénye homályba nem borult soha. Az örök igazság napege

A „NYITRAMEGYEI SZEMLE” TÁRCAJA.

Rodostó.

Visszaemlékezés.

Irta: **Barabás Béla.**

Az 1902. év máj. 21-én felkerestük többen a nagy Rákóczi Ferenc sírját Konstantinápolyban. Az egyház hű szolgájának csendes imája után felhangzott e szent falak között a mi imánk is: Isten áldd meg a magyart.

Messze idegenben, magyarok szívéből fakadt e dal, magyar ajkáról szállott fel az ének a magyarok Istenéhez, itt az Urnak oltára előtt, szabadsághőseinknek áldott hamvai felett.

Vajjon meghallották-e II. Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona és nyugvó társai, e nemzeti fohásznak feléjük törő bánatos hangját?

Nem azért jöttünk mi ide, hogy csendes nyugalmukat felbojgassuk, nem azért, hogy álmukat megzavarjuk, hanem azért, hogy porhüvelyükből elszállott lelkükkel s történelmi dicsőség övezte szellemükkel — melyek itt virrasztanak — érintkezzünk s megnyilatkoztassuk áhitattal kegyeletünket.

Mi mindannyian, a magyar hazának hű fiai, meghatott lélekkel, összeszorult szívünk fájdalmas

érzületével borultunk le II. Rákóczi Ferenc sírjának vésett kőlapjára s nagy nevet olvasva le róla, szemünk könnyein megcsillant Rákóczi kétszáz év előtti nagyságának minden dicsősége, későbbi bujdosásának keserősége s a halálával hazánkra borult reménytelenségnek bánata. Élete, küzdelme, dicsősége a mi hazánké volt, kihült tetemét, áldott porait, idegen föld takarta, idegen kezek örködték felette.

Nevezetes évfordulón kerestük fel a szentelt hamvakat. Ezen a napon volt 53. évfordulója a magyar szabadságharc egyik legszebb diadalának, Budavár hős bevételének. Budapest lelkes polgárai otthon szenteltek ünnepet az emlékezetnek, mi meg egy kis lelkes csoport, itt imádkoztunk messze idegen földön, itt ünnepeltünk II. Rákóczi Ferenc sírjánál.

A mi hálás szívünk kegyeletének megnyilatkozásaként elhelyeztem egy babér koszorút nemzetünk hármasszínű nemzeti szalagja megmondta, hogy II. Rákóczi Ferenc emlékezetének volt szentelve. E hazai jelvény ott maradt mindvégig a vésett kőablakon. Láta az idegen, aki belépett e szent falak közé, hogy van messze földön egy nemzet, melynek fiai sóvárogva gondolnak e sírok néma lakóira. Azt akartuk, ha magyar ember ide téved, e nemzeti színű szalag láttára hadd ragyog-

jon fel szeme, hadd gyuladjon ki arca s követve a mi lelkes kezdeményezésünket, boruljon le itt, imádkozzon és énekeljen s egy szál virágot tegyen II. Rákóczi Ferenc sírjára.

E drága hamvak kőabláinál mindnyájunk belseje átszellemült. Mindnyájan éreztük magyar szívünk hevesebb dobbanását, telítve lett lelkünk e sírok felett virrasztó honfiai érzelmekkel, hallottuk áhitatos imánkra visszahangozni a koporsók üregéből előtörő szent dallamot, a Rákóczi induló lelkes hangjait. Ezeknek szent behatása alatt tértünk vissza magyar hazánkba, hogy teljesíthessük odahaza nemzetünknek tartozó kötelességünket. És ekkor fohászommal és szívemnek imájával a magyarok hatalmas Istenéhez fordultam: Terjessze ki áldó kezét e hamvak felé s áldja meg ez odazarándokolt kis csapatot, amely II. Rákóczi Ferenc emlékének dicsőítésével a magyarok Istenének szent nevét dicsőíti! A magyar szabadság apostolainak sírja felett örökdő honfiai szellemnek erejével áraszsa el lelkünket és lelkét minden magyar embernek, fokozza bennünk s a nemzet fiaiban a hazaszeretnek élő tüzet és fokozza nemes hevülésre, világító lángolásra. És engedje megérnünk, hogy édes magyar hazánk oly független, szabad és boldog legyen, amilyenek az egykoron Rákóczi álmodá.

el nem homályosulhat, mert nincs alávetve az idők változásainak.

A társadalom modern ujjaalkotóinak beszédei telve vannak a szabadság, egyenlőség és testvériség jelszavaival, de elveik, ha ugyan lehet nálok elvekről beszélni, oly messze esnek az igazságtól, mint az élettől a halál. Mert, hogyan képzelhető el másképp az emberiség haladása ezen három nagy cél felé, mint a krisztusi igazság alapján? Hogyan lehet valakinek fogalma a szabadságról, ha nem tudja, mi az igazság? Képes-e az korlátozni a szabadságot, a ki nem áll a krisztusi igazság alapján? Érvényesítheti-e teljes mértékben az egyenlőséget, a ki el nem fogadja azt a krisztusi tant, hogy mindnyájan egy mennyei Atyának a gyermekei vagyunk.

A kik tehát nem a krisztusi igazság alapján állva hirdetik a szabadság, egyenlőség és testvériség ígét, azok ajkán gúny a szabadság, frázis az egyenlőség s rút ámitás a testvériség.

Feltámadt Krisztus s vele együtt támadt fel az emberi szellem s ennek feltámadását követni fogja egy általános lelki megújulás, a mikor majd tiszta, keresztény szellemű életre ébreszti a társadalmat az isteni kegyelem mindent bevilágító fényugára.

Várjuk bizalommal ezt a lelki megújulást, az emberiség általános feltámadását, melynek bekövetkezése mérhetetlenül nagy időt igényel, mert az igazság útjai nehezek, meredek hegygerinceken vezetnek fölfelé, örvényes mélységek szélén, éles szirtfokok szűrő, sebző ösvényei között. Nincs nehezebben tisztuló látóhatár az emberi szellem egénél. Kőd-köd után borul reá s irtózatossá csatákat kell vívnia vele a napnak, hogy a reá nehezedő ködrétegeket eloszlassa.

De azért bizzunk! Zendüljön meg minden ajkon s szálljon a Mindenhatóhoz egetkérő imahangon az egyház éneke: Ez az a nap, melyet az Úr szerzett ne-

A drága hamvak immár itt vannak édes hazánk földjén. Hálás szívvel adózzunk köszönetet a konstantinápolyi templom lazarista rendű tagjainak, akik II. Rákóczi Ferencnek, Zrínyi Ilonának s a nyugvó társaik hamvait féltékeny szeretettel őrizték.

Nézem, nézem a csillagos eget s arra jövök rá, hogy a nagy világban az ember csak egy hitvány porszem. Mikor II. Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona s lelkes kurucainak nagyságát bámulom, akkor is be kell látnom, hogy a hazaszeretben mi, milyen kicsinyek vagyunk. Növeljük magunkban ezt a szent lángot, hogy nagyobbak lehessünk benne.

Lussin-piccolo.

Irtá: Fodor Aladárné.

Virágzó mandulafa alatt írom e sorokat. Mandulafa alatt, melyet dusan borít halvány rózsaszín virág s megszállják zümmögő méhek, tarka szárnyu lepkék.

Körülöttem aranyárga gyümölcsessel rakott narancsfák, a legkisebb szellőre is mélyen meghajló cókaliptuszok, ezüst levelű olajfák, oriaszi szürkés zöld, kardegyenesen, mereven felálló, husos levelű agávék; magukat száz tövissel védő, bizarr növényű opuntiak; az északon és délen

künk, örvendünk és vigadjunk rajta! Alleluja!

Főispáni installációk. Emlékeztünkben vannak még a darabot-éra főispáni installációi, melyek a legtöbb törvényhatóság érlyes ellenszegülésével találkozottak. Voltak megyék, melyekben csak királyi- és kormánybiztosoknak a kinevezésével lehetett nem ugyan közigazgatási rendet teremteni, hanem a közigazgatási erőszakot uralomra emelni.

A Khuen-kormány főispánjaival szemben a vármegyék egészen másképp viselkednek. Még a legkurucabb megyék is, mint például Abauj, akadálytalanul hagyják végbemenni a főispáni eskületételt s legfeljebb csak az ünnepi keretnek a mellőzést viszik keresztül. Vannak azonban olyan törvényhatóságok is, a hol még a legszélsőbb ellenzék is részt vesz a főispáni beiktatáson s bár a főispán politikai pártállása iránt bizalommal nem viseltetik s ennek ott a beiktató közgyűlésen kifejezést is ad, mégis a főispánt a tisztán közigazgatási ügyekben és a vármegye élén kifejtendő nem politikai természetű működésében támogatásáról biztosítja. Így történt ez Szatmár megyében és másutt is.

A vármegyék ennél fogva nem tekintik törvénytelennek a jelenlegi kormányt és nem tekintik törvénytelennek a kormány előterjesztésére történt főispáni kinevezéseket sem. Az a fontos, lényeges körülmény, hogy a kormány a nemzetre appellál és már kinevezése is az új választások kiírásának jegyében történt, enyhíti a kormány imparlamentáris jellegének ridegségét.

Az a kérdés most már, hogy Nyitra megyében a küszöbön álló főispáni székfoglalással szemben, a néppárt, a mely most ellenzék, minő álláspontra helyezkedjék?

Mi mindig abban a nézetben voltunk, hogy abban az esetben, a mikor a főispán kinevezése törvényes és a mikor az adott helyzet a kinevezés elleni demonstrációt nem indokolja, az ellenzéknek a székfoglaló közgyűlésen való megjelenése helyes és célszerű dolog. Mert hamisnak tartjuk azt a felfogást, hogy a beiktatásban való részvétel, akár csak távolról is csatlakozást jelent a főispán politikai állásfoglalásához, vagy bizalmat akár az ő személye, akár a politikája iránt. Ez egy merőben téves felfogás.

A kinevezett főispánnak hivatalos állásába való beiktatása, jog, a mely a törvényhatóság minden tagját megilleti. Magában véve az a körülmény, hogy valaki ezzel a joggal el, sem bi-

gyarant tényező, büszke növény, gyógyító ózont lehelő fenyők, és ez áldott ég alj számos tropikus növénye: karsu pálmák, ember magasságú, illatos babér, mirtusz és rozmarin bokrok teszik a képet széppé, a levegőt balsamosan illatosá. Felettünk mosolygó kék ég, ragyogó, aranyos napfény. Körülöttünk a tenger. A végtelen tenger! A csodaszép tenger! A kék szín egész skálája ragyog rajta. Elkezdve az ezüst, csaknem fehérkétől, végig az azur minden változatán, egész a zöldes kékig, a szürkés kékig, a csaknem feketén sötét kékig.

Ezt a ragyogó képet látva és szíva a kábitón illatos levegőt és érezve a napnak néha 30 foknyi meleg sugarát, alig tudom elhinni, hogy március van. S így voltam vele különben az egész telen.

Nem mondom, hogy nem volt sokszor, — különösen novemberben és decemberben — csunya idő. Volt bizony elég gyakran borus, esős szeles idő. De ha aztán kisütött a nap, oly szép, oly vidám lett egyszerre minden, hogy rögtön elfelejtettük a csunya, szomorú napokat. Az ember azt hiszi mindig, hogy május van.

És a természetnek ez az örökös mosolygó tavasza beleloppja magát szívünkbe. Sokkal vidámbabbnak, boldogabbnak, fiatalabbnak érezzük itt magunkat. Ha valahol, úgy itt igazán karöltve

zalmat, sem bizalmatlanságot nem fejez ki. A bizalomnak, vagy bizalmatlanságnak a kifejezése külön történik, azon beszédek által a melyek a beiktató közgyűlésen elhangzanak.

Ebben az esetben is azonban a bizalom, vagy bizalmatlanság legfeljebb csak a főispán politikai pártállása iránt nyilvánulhat meg, de semmiképp sem a főispán közigazgatási, vagyis szoros értelemben vett főispáni működése iránt. Hiszen ezt még nem ismeri a vármegye, csak várja. Tehát nem helyes, akár bizalmat, akár bizalmatlanságot nyilvánítani ezen működés iránt, hanem igen is helyes, korrekt dolog vele szemben egyszerűen a várakozás álláspontjára helyezkedni.

A legtöbb vármegyében az ellenzék ezeket a szempontok irányítja és nézetünk szerint helyesen irányítja.

Mit tanulunk Luegertől?

Az osztrák császári városnak tüntető fejlődési diszponzával sirba kísért polgármestere egy olyan gazdasági politikának az alapját vetette meg, melynek sulypontja a városokon főleg, Bécsen nyugodott.

Ausztria, de különösen Bécs már-már feldoklott a merkantilizmus gazdálkodás aranyzóvető hálóiban. Irtózatossá drágaság pusztított a császárvárosban, a közterhek folyton emelkedtek, maga a város finánctermészetű berendezkedésével nyomta a lakosságot, a közüzemek magántulajdonosainak a nagytőkét uzsorakamatokat hozott. A nagy jövedelmezőségnek a terheit a lakosság viselte, különösen a bécsi kisemberek voltak elkeseredve, mert látták, hogy munkájokkal csakis az aranyborjunak adóznak. A Lueger szervezkedése e terhek alól ígért és adott is szabadulást a császárváros lakosságának.

Maga a program, a mely szerint ez a tehermentesítés végbe ment, megérdemli a magyar városok vezetőinek a figyelmét, mert ez a program tulajdonképpen útmutatás arra, hogy a városi fejlődés folyton szaporodó terheit miféle forrásokból lehet fedezni, úgy hogy a kultúra, a szociális gondoskodás, a közigazgatás és a közrendészet folyton növekvő kiadásai ne jelentsék egyúttal a polgárság terheinek a folytonos gyarapodását.

Lueger városi gazdasági politikája arra a tételre volt alapítva, hogy a város fejlődésével arányosan terjeszkednek a vízvezetéki, a közúti, közlekedési és a világítási üzemek. Növekednek ezeknek a hozadécai, ezeket az üzemeket el kell

jár a jó a széppel. A természet sok szépségehez járul még a jó tengeri sós levegő. Pedig amily fokban a jó gyógyít, ép oly mérvben a szép életet, lelkesít, vidámmá tesz. A vidámság pedig a jó hangulat szintén egyik gyógytényezője. Így tehát, hol mindkettőt a jót és szépet egymást támogatva, együtt találjuk, természetes, hogy gyógyító, vidámitó, fiatalító hatását mindnyájan érezzük.

Némelyiknél igazán csodás gyorsan látjuk a jó hatást. Jönnek ide halvány, beesett arcú, bágyadt, szomorú tekintetű, fáradt, ideges, életunt, kedélybeteg emberek és alig néhány nap múlva bámulva és örvendve látjuk, hogy a beesett, halvány arc, napról-napra teltebb, pirosabb lesz, a bágyadt, szomorú szemek, élénk fényben vidáman ragyognak és újra visszatér az életkedvük.

De persze nemcsak az ilyen ideges, vérszegény emberek gyógyulnak, hanem a hurutos, lázasbajok is meggyógyulnak, vagy legalább is lényegesen javulnak.

És mennyire tudunk örülni egymás javulásán! Hiszen a közös nyomorúság, a betegség oly közel hoz bennünket egymáshoz. Úgy tekintjük egymást, mintha egy nagy család tagjai volnánk. Különösen persze azok, akik ugyanabban a penzióban vagy sanatoriumban vagyunk. Egész nap együtt lévén, megszokjuk, megszeretjük egymást

vonni a magánvállalkozástól és ki kell küszöbölni ezeknél a magántőke nyereszkesedési hajlandóságát, a mi sokszor kíméletlen uszorává fajul. Ezek a folytán és biztosan emelkedő hozadékok biztosabb alapját képezik a községi gazdasági politikának, mint az adócsavar. Erre az alapra helyezték Bécs gazdasági politikáját és ezzel mentették meg a polgárságot a folytonos adóemelésektől és ennek a politikának a sikere tette elfogadottá minden tulajdosa dacára a Luegerismust, a mely ellen sokat küzdött a kormány és kezdetben az udvar is.

Általánosan elfogadott tétele a magyar közéletnek is, hogy a városokat fejleszteni kell, a fejlesztés csakugyan nemzeti nagy érdek, de ennek a fejlesztésnek nem szabad protekciós irányban indulni, mert a mint ezt különösen a fővárosnak a vidék rovására történt túlfelzárkózásánál már szomorúan tapasztaltuk, nagy kárára esik az a vidéknek, fojtogatván annak gyengébb eleterőit.

Öntudatos, az osztrák eredményeket figyelembe vevő szervezkedés a városok körében, igenis ellenszer lesz minden osztrák támadás ellen, és ez a szervezkedés, mely gazdasági irányban indul, el is éri nálunk is az eredményeket, mert megerősítetvén a városok népe gazdaságilag, a városok csakugyan elérik a vezető szerepet s nem járnak tévetegen minden kormány járszalagján, kérve, könyörögve segítséget, adva érte cserébe önállóságot. A városok szunnyadó gazdasági erői, a melyek most idegen tőkéknek emelik a jövedelmezőségét, a városoknak a saját céljaikra való kifejlesztésével hatalmat adnak azok kezébe, a kik most mindent a hatalomtól várnak.

De erre céltudatosan szervezkedni kell. Nem a nálunk divó klikkrendszerrel, hanem a köznek igaz érdekében, sok lemondással és önzetlen tevékenységgel.

Nyitra város fogyasztási adókezelése.

IX.

A városházán tehát fázna a fogyasztási és italadók házi kezelésétől. Fázna a munkától. De leginkább fázna a ráfizetésétől. Mert azzal ijesztetik a képviselőtestületet azok, a kiknek érdekében áll, hogy az adók továbbra is albréletben maradjanak, hogy az üzlet oly keveset jövedelmezne házi kezelésben, hogy külön tisztviselőket nem lehetne tartani e célra a városházán. E munka is az állami és pótdókat kezelő tisztviselők nyakába szakadna, a kik már amúgy is túl vannak terhelve munkával.

Nyitra város képviselőtestülete bevette ezt a mesét és tényleg szemet húny évről-évre a

városi költségvetésnek azon tétele felett, mely szerint „házi“ kezelésben vannak a városi fogyasztási és italadók.

Az érdekeltek bizvást a nyitrai m. kir. pénzügyigazgatóságot is annak idején valamelyes módon megtevesztették, mert az szintén elhitte a „házi kezelésről“ szóló mesét, holott azt a városban mindenki tudja, hogy a nyitrai fogyasztási és italadókat nem a város kezeli, hanem a Kramer-ceg és alkalmazottjai.

A törvény világosan rendelkezik arról, hogy a fogyasztási és italadókat albréletbe adni nem szabad. Nyitra úgy látszik senki sem respektálja a törvényt. Nyitra minden szabad.

Ki tehet róla, hogy Nyitra város képviselőtestülete olyan gyámoltalan, hogy szó nélkül bevesz mindent, a mit eléje tálnak. A város érdeke a városatyák előtt másodrendű dolog. Mit törődnek ők azzal, hogy évről-évre nagyobbodik az adó, a teher a szegény polgárember vállain. Elég, ha megjelennek a város közgyűlésein és végighallgatják a szakbizottságok jelentéseit. De hogy tényleg azok érdekeivel is törődjenek, a kiknek bizalmából lettek városatyákká, ahhoz úgy látszik nincs bátorságuk.

Más városok minden követ megmozgatnak, hogy a fogyasztási és italadókat a bérlők kezéből kiragadhassák és házi kezelésbe vehessék, csak Nyitra város az, a mely annyira idegenkedik, annyira fél az adók házi kezelésétől, hogy még a költségvetését is megtevesztőleg állítja össze.

Ha más városok ezeket nyernek ez adókon, miért fizetne rá éppen Nyitra városa a házi kezelésre? Próbálja csak meg a képviselőtestület legalább egy évig a városházán házilag kezelteni a fogyasztási és italadókat, meglátja, mennyivel rövidült meg a város kasszája az albrélet folytán.

Dr. Gáti.

Ujdonságok.

Az országgyűlés feloszlatása.

Folyó hó 22-én oszlatta fel József főherceg a király képviseletében a magyar országgyűlést, melyet a király és a volt koalíció között 1906. április 7-én létrejött megegyezés alapján, az 1906. május elején megejtett választások ruháztak fel a törvényhozói mandátummal.

A trónbeszéd legfontosabb kitétele, annak a reménynek a kifejezése, hogy a király és a nemzet egyetértése és kölcsönös bizalma az alkotmányos élet zavartalan menetét és az ország jólétének fejlődését biztosítani fogja.

utcába jut, hogy egyik kocsit befér, míg a másik elhalad mellette. El lehet képzelni, hogy egy olyan „találkozás“ mennyi kiabálással és lökínzással jár s micsoda félelmet áll ki a boldog „kocsizó“.

Igen kedves kiránduló, sokaknak tartózkodási helye Lussin-Grande, a sziget nyitottabb felén. Itt már megjelenik a végtelen tenger, a távolban Velence szép Halászszigete. A régi római kulturájú s hatalmas város, Osero-Grandeban egy egész muzeumot gyűjtött egybe a lokalpatriotizmus élelmessége, a Domban.

A szép oszlopos Dom a büszke kampanillevel, értékes márvány oltáraival a régi fényről, gazdaságról beszél. Néhány drága, régi műkincset is őriz ez a templom. Mindenek előtt van egy „Mater dolorosa“ képe, melyről, ha nem is lehet pozitív bizonyítani, hogy Tizian festette, de kétségtelen, hogy egyik legjobb tanítványának ecsetje alól került ki. Továbbá van egy Vivasini-kép is és igen jó reprodukciója Leonardo da Vinci „Urvacsorájának“. De a legszebb egy fehér márvány „Madonna“ szobor, Salviati mester műve. Végtelen bájos, édesen szomorú vonások. És azok a kezek! A ruhának ráncai! S az a kedves kis göndörhaju Bambi! Oly lágy, finom, meleg vonalak, mintha nem is hideg, kemény márványból lenne faragva.

A király és a nemzet közötti egyetértést és kölcsönös bizalmat a koalíció mindaddig, míg a bank-kérdés fel nem merült a leghűségesebben ápolta. Sőt a koalíció többsége azután is a kölcsönös megértésre törekedett. Ennek a megértésnek és bizalomnak a szilárd alapja semmi más nem lehet, csak a nemzet kétségbevonhatatlan jogainak elismerése, melyek az állami élet önállóságának szünet nélküli fejlődését multhatatlanul megkövetelik.

A koalíció többsége nyugodt lélekkel bocsátja politikáját a nemzet ítélőszéke elé.

A Népszövetség gr. Zichy Nándornak. Az egész ország katolikusainak őszinte lelkesedése közben ünnepeltek meg a múlt év novemberében a katolikus egyesületek és testületek Zichy Nándor grófnak, a magyar katolicizmus nemes vezérének 80-ik születésnapját. Akkor megemlékeztünk róla, hogy a Kath. Népszövetség művészi albumba gyűjti össze tagjainak névalírását s úgy juttatja el azt az ünnepelet férfitól. Negyed millió név gyűlt össze távol falvakból és vidéki városokból. Az aláírott íveket hét albumba foglalva f. hó 23-án adta át a központi vezetőség gróf Zichy Nándornak, aki családjában fogadta a Népszövetség hódolatát. Az ünnepeletet dr. Zboray Miklós alelnök üdvözölte, kiemelve, hogy a magyar katolikusok legnagyobb szervezete hódol a vezér előtt, kinek lépései nyomán virágozott fel a magyar katolicizmus. Az albumhoz dr. Prohászka Ottokár székesfehérvári püspök írta az előszót.

A nagyhat Nyitra. Verőfényes, nap-sugaras, de hideg időjárásunk volt a nagyhatén. A tél úgy látszik egy visszafajított lélegzetet lehelt a földre, amely már február óta a tavaszi meleg szelid fuvalmát érezte.

A hideg időjárás azonban nem tartotta vissza az embereket a templomok látogatásától. Az irgalmas nővérek templomában P. Pinzger Ferenc jézustársasági pap virágvasárnaptól kezdve nagypéntekig konferencia beszédeket tartott. A buzgó atya a gyóntatószékben is nagy munkát végzett.

A székesegyházban a szertartásokat nagycsütörtökön és nagypénteken délelőtt, úgyszintén a feltámadás szertartását dr. Bathány Vilmos gróf koadjutor-püspök végezte. Nagypénteken a székesegyházban Schmidt Leo püspöki titkár mondotta a szent beszédet. Ma husvétvasárnapján az ünnepi nagymisést gróf Bathány Vilmos koadjutor-püspök fogja celebrálni, a szent beszédet pedig Skrabik András püspöki ceremoniarus tartja. Az ünnepi istentisztelet reggel 9 órakor kezdődik.

Az új főispán. A hivatalos lap f. hó 24-iki száma közli, hogy a király Crausz István nyug. alispánt és volt orsz. képviselőt Nyitravármegye főispánjává kinevezte.

Személyi hír. Bielik Imre pápai prelátus, a tábori püspök irodaigazgatója, akin Löw udvari tanácsos, wieni orvostanár nehéz operációt hajtott végre, tüdülés céljából Abbáziába utazott.

Kölnben a lussin-piccoloi Domban, a presbyteriumban levő képet is nagy mester festette: állítólag Rubens.

Nekem mégis legszebb látvány a napnyugta, a Hajós Sanatorium teraszáról. Remek kilátás nyílik a Velebitekre, a mi Sanatoriumunk háztetején levő nagy erkélyről. Gönyörűség innét nézni a napnyugtát. Oh azok a félséges nap nyugták! Annak, aki a legnagyobb a legtokéletebb művészeknek, a természetnek bámulatos művein gyönyörködni tud, már egyedül ezért is érdemes ide jönni. És mindig más és más képet nyújt, mindig új színeket fest az ég a tengerre. Sohasem ismétli meg önmagát. A multkor felhős volt az ég és a szürke felhőket átragyogta az izzó nap és úgy nézett ki az egész ég, mint egy szürkén füstölő, izzó vörös zuhatag, mint egy hőmpolygó tűzfolyam. Ilyennek képzelhette Dante a Styx tűzfolyót, amikor a poklot írta. De máskor a természet ecsetje annál szelidebb színeket fest az égre. A piros átmeleg szeliden rózsaszínbe, lilába, zöldbe. Ilyen szelid és mégis ragyogó élénk szép színeket festett Rafael a maga csodaszép Madonnái hangulatos hátterével.

Maga a tenger olykor hasonló egy óriási színjátzó gyöngyház darabhoz. Vagy olyan, mint egy habos, sanszan selyem darab.

Kitüntetés. A király *Klebel* Adolf trencsényi 71. gy. ezredbeli alezredesnek a katonai érdemkeresztet adományozta.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter *Csulák* Lajos ólehotai plebánus helyettesét a lipótvári orsz. fegyintézethez ideiglenes minőségben lelkészszé nevezte ki.

Eljegyzés. *Bresztyák* Pál érsekújvár-városi számtiszt jegyet váltott *Kauka* Irén kisasszonnyal, *Kauka* Antal érsekújvári birtokos leányával.

Scheimovics Frigyes kishindi földbirtokos eljegyezte *Fürst* Jakab nyitrai lakos leányát *Vilmát*.

Dr. Weimann Jenő nagyváradi ügyvéd eljegyezte özv. *Fürst* Samuné nyitrai földbirtokosnő leányát *Lenkét*.

Bucszás. A trencsényi megyei néppárt e hó 16-án bucsuzott el küldöttségileg dr. *Smialovszky* Valér volt főispántól Rajecfűrdőn.

Hymen. *Jaczkó* Gyula nyitrai légszergyári igazgató f. hó 19-én vezette oltárhoz Nyitrán a szt. Ferencrendiek templomában *Neugebauer* Pistike kisasszonyt, *Neugebauer* Nándor nyitrai nyomdatulajdonos bajos leányát.

A katolikus kör közgyűlése. A nyitrai katolikus kör f. h. 20-án tartotta évi közgyűlését.

Jeszzenszky Alajos apátkanonok elnök visszapillantást vetve a kör múlt évi működésére, a társulási célok, főképp a közművelődési és szociális munka lelkes felkarolására buzdította a tagokat.

Skrábik Endre titkár a kör szellemi mozgalmairól és a tagok létszámában beállott változásokról számolt be.

Beldk József pénztáros előterjesztette a kör múlt évi számadásait. A mérleg mintegy 400 korona fölösleggel zárult.

A közgyűlés a lemondott tisztikart újra megválasztotta. Változás történt azonban az igazgatói állásban, mert *Kubinyi* Endre eddigi igazgató fiatalabb erőnek ohajította átadni hivatalát. *Kubinyi* Endre közel 15 éven át viselte az igazgatói tisztet s nagy agilitásával és lankadatlan ügybuzgalmával maradandó érdemeket szerzett a kör szellemi és anyagi fejlődése körül. A közgyűlés a lemondott igazgató érdemeit jegyzőkönyvileg örökítette meg. Helyébe dr. *Fabuss* Béla ügyvéd választott meg a kör igazgatójává.

Titkár *Skrábik* Endre helyébe, a ki másnemű elfoglaltsága miatt mondott le tisztéről, *Riszner* Gyulát választotta meg a közgyűlés, jegyzővé pedig *Harmath* Arthurt.

A választmányba új tagokul beválasztottak: *Frank* István főgimn. igazgató és *Unzeitik* József.

Halálozás. *Stammer* Sándor lajosművei gazdatiszt 47 éves korában elhunyt. *Stammer* előbb a gróf Károlyi Lajos uradalomhoz tartozó Ondrohó pusztán gazdálkodott s innét ment át intézőnek Lajosművére.

Recska Mihály földbirtokos f. hó 22-én életének 73. évében Nyitrán elhunyt. A boldogult egyike volt azoknak a derék polgároknak, a kik

De nemcsak akkor szép a tenger, mikor csendes. Még felségesebb, ijesztően szép, nagy-szerű, mikor Poseidon végig korbácsolja. Mikor Eolus kiereszti fiait, különösen a Siroccót. Mikor remesen sirva, nyögve, morogva, dörögve csapódnak hullámai a sziklákhöz és 2-3 méterre felugrik azok habja. Iyenkor a hullámok színe zöldes szürke s a habja hófehér. S ha ezen a fehér habon átvilágít a nap, nincs olyan „fontaine lumineuse”, mely ezzel vetekedni tudna. Felső-gesen szép a tenger és mindig változó. Nem csodálom, hogy annyi szellemet, költőt, író, festőt, zenészt inspirált, halhatatlan, nagy művek alkotására...

Sziporka.

Rosszkedvű.

- Miért olyan rosszkedvű Blau úr?
- Az anyósom ma elutazott.
- No és ezért búsul?
- Nem. De előbb hat hétig itt volt.

Bíróság előtt.

Bíró: Tehát önök kölcsönösen sértogették egymást?

— Igen. Ő nekem azt mondta: utonálló, én meg neki: zsvivány.

Bíró: Talán ismerik is egymást az urak?

— Hogyné. Régóta nagyon jó ismerősök vagyunk.

szorgalom és becsületes munka által anyagi jólétre tesznek szert, s a közönség érdekeit is hűséges szolgálattal előmozdítják. Halálát gyászolják özvegye szül. *Striss* Teréz, gyermekei: özv. *Krész* Emilné szül. *Recska* Filomén, *Recska* Rezső, *Markovich* Dénesné szül. *Recska* Piroška, *Recska* Ferenc, *Kális* Béláné szül. *Recska* Irma.

Tótrónai és blatniczai *Prónay* Mihály életének 76-ik évében Trencsényben meghalt. Az elhunytban *Hajdu* Géza trencsényi törvényszéki elnök apósát gyászolja.

Nyugodjanak békében!

Áttett ünnep. Gyümölcsoltó Boldogasszony ünnepé (márc. 25.), mely ebben az évben nagypéntekre esett, fehérvasárnap után hétfőre, április 4-re tetézték át. Az említett napon tehát, április 4-én rendes egyházi ünnepnap lesz misehallgatási és munkaszüneti kötelezettséggel.

Hivatalos vizsgálat. *Cajlik* Alajos min. tanácsos a határrendőrség felügyelője a napokban megvizsgálta a csacai határrendőrkirendeltség ügymenetét s minden tekintetben megelégedést fejezte ki a tapasztaltak fölött.

A Zboray-Teszelszky affér. Ismeretes a napilapokból az az összetűzés, mely f. h. 21-én, a képviselőháznak szokatlanul viharos ülése alatt dr. *Zboray* Miklós és dr. *Teszelszky* József orsz. képviselők között történt. A fővárosi lapok különféle variációkkal hozták az esetet. Ezzel szemben lapunk egy barátja, aki szemtanúja volt a történeteknek a dolgot így adja elő.

Dr. Teszelszky a miniszterelnököt ért inzultus után egyik képviselőtársával beszélgetve így nyilatkozott: A nagy kavargásban nem láttam tisztán, de úgy emlékszem előttem, mintha *Zboray* is egy napirendet dobott volna a miniszterelnök felé.

Midőn dr. *Teszelszky*nek ez a kijelentése *Zboray* tudomására jutott, ez utóbbi oda ment *Teszelszky*hez és kérdőre vonta, vajjon csakugyan látta-e őt dobálni? S midőn *Teszelszky* megismételte előbbi kijelentését, *Zboray* a meghatározottabban nyilatkozta ki, hogy ő semmit sem dobott a miniszterelnök, vagy más valaki felé. *Teszelszky* erre visszavonta előbb mondott szavait, amit *Zboray* Miklós ezekkel a szavakkal: „Rendben van”, tudomásul vett.

Ez az incidens lényege, a melyet természetesen az indulatok viharzásában az erősebb kifakadások tömege annyira elborított, hogy az azzal a látszattal bírt, mintha itt a néppártnak, vagy a párt bármely tagjának szándékos megrágalmazása forgott volna fenn, pedig az egész esetben semminő sértési szándék sem játszott szerepet.

Eddig terjed levelezőnknek a tudósítása. Nem áll módunkban az esetet *összes körülményeivel* együtt a valóságnak megfelelően megállapítani, mert egy viharos atmoszférában a tárgyilagos szemlélet és megfigyelés úgy szólván a lehetőségek közé tartozik, de úgy gondoljuk, hogy ami az egész incidensben az indulatok rovására irandó az úgy az egyik, mint a másik fél részéről letörendő arról a rovásról. Mi sem volna helytelenebb, mint szenvedélyes parlamenti ülések alatt keletkezett személyes incidensekből kifolyólag, messzebb menő retorziókkal élni.

A nyitrai ipartestület közgyűlése.

Az iparosok csekély érdeklődése mellett folyt le folyó hó 20-án délután a nyitrai városi ipartestület ezidei rendes közgyűlése. A mintegy 450—480 önálló iparosból mindössze 20—25-en érdeklődtek az ügy iránt. Pontban 2 órakor nyitotta meg a közgyűlést az iparhatósági biztos, *Gyürky* Ferenc városi főjegyző. Meleg szavakkal üdvözlőlvén a megjelenteket, majd a múlt év folyamán az ipari közigazgatás terén előforduló nevezetesebb eseményeket ismertette. Az előjárásági jelentést a közgyűlés megjegyzés nélkül tudomásul vette. A pénztárosnak a számadásokra nézve a felmentvényt megadta. A jövő évi költségvetés megállapítása után az elnök, valamint az előjárásági és a számvizsgáló-bizottság tagjainak választása következett. Elnök lett: *Unzeitik* József. Előjárásági tagok: *Bekei* Fülöp, *Blaskó* József, *Csernyák* József, *Csernyák* Endre, *Durdy* József, *Felix* Ferenc, *Felix* Rezső, *Hacska* János, *Harmath* Endre, *Juhari* Károly, *Kostyál* János, *Mihalicska* János, *Morvay* Kálmán, *Novotny* Vilmos, *Pauer* János, *Racskovits* Pál, *Rasovszky* Béla, *Szabó* József, ifj. *Steszkal* Lukács, *Tauszig* Ignác, *Zelinka* Emil és *Reismann* Dávid. Számvizsgálók: *Morton* József, *Gabmayer* Miklós, *Schik* Gyula. Az ipartestület 25 éves jubileumi ünnepségének rendezésére és a program pontjainak megállapítása végett *Unzeitik* József elnöklete alatt egy 6 tagú bizottságot küldtek ki, mely bizottságba az előjárásági tagok sorából beválasztottak: *Rasovszky* Béla, *Juhari* Károly, *Szabó* József, *Tauszig* Ignác, *Blaskó*

József és *Kostyál* János. E bizottság már a május havi előjárásági ülésen kész tervet fog átnyújtani a testületnek a jubileumi ünnepségekre vonatkozólag, mely ünnepély a nyári hónapokban lesz megtartva.

A nyitrai irgalmas nővérek templomának újjáalakítása és díszítésére, melyet a templom építésének 1911. szept. 8-án tartandó ötven éves évforduló ünnepe kegyeletes emlékként ajánl és sürget, újabban a következők adakoztak:

Jákob Józsefné gyűjtése: *Vojtek* Nándor 5, *Dellert* Gyula 4, *Vojtek* Nándorné, *Mosóc* és *Vidéke* Fogyasztási és Értékesítő Szövetkezet, *Michnil* Gyula 3—3 kor., *Vojtek* Margit, *N. N.*, *Lányi* János, *Haudek* 2—2 kor., özv. *Styaszny* Rozália 1 kor. Összesen: 27 korona.

Markovics Sárka gyűjtő ivén: *Recska* Mihály, *Recska* Teréz 10—10 kor., *Markovics* Sárka, *Markovics* Jolánka, *Markovics* Ilonka 1—1 kor. Összesen 23 korona.

Bednárovits Józsi gyűjtése: *Bednárovits* Mihály és neje 3 kor., *Bednárovits* Gusztávné 1 kor., *Kisebb* adományok összege: 120 kor. Összesen: 520 korona.

Leidenbach Micike gyűjtése az Árpád gőzmalom munkásai között: *Káposzta* Lajos, *Sztrucska* Pál, *Tóth* János, *Botka* Gyula 1—1 kor., *Leidenbach* Józsi és *Mici* 2 kor. *Kisebb* adományok összege: 1185 kor. Összesen: 1785 korona.

V. F., *W. L.*, *Krencseyné* 10—10 kor., *Markovics* Kelemen 4 kor., *Ocskay* László, *Hagara* Jánosné, *Rolfesz* Bernátné 2—2 kor., *Szita* Oszkár, *Szita* Ödönke, *Kováts* Arthur 1—1 kor., *Ádám* Ica és *Aranka* 2 kor., *B. R.* 70 kor. Összesen 115 korona.

Jelen kimutatás szerint összesen 18805 korona. Hozzáadva a lapunk március 20-iki számában kimutatott 121974 kor.-hoz, lesz főösszeg 140779 korona. — Isten fizesse meg! (Folyt. köv.)

A budapesti Kongregáció-Othon

felépítésére rendezett tárgysorsjáték húzás a 1910. június 13-án (paduai sz. Antal napján) lesz. A felette nemes célt szolgáló sorsjátékra lapunk más helyén már felhívtuk a n. közönség figyelmét. Jelezzük, hogy egy-egy sorsjegy ára egy korona. A nyeremények élén a tízezerkoronás főnyeremény áll. Aki sorsjegyeket terjesztésre elvállal, az eladott sorsjegyek arának 30, illetve 40%-át nyeri jutalekul. A sorsjegyeket VIII., *Mária*-u. 25. sz. alól küldi szét a bizottság.

Valasztási mozgalmak. *Kovács* Pál az érsekújvári kerület néppárti képviselője *Bresztyenszky* Kálmán orsz. képviselő kíséretében *Komjáth*, *Nagysúrány* és *Bánkeszi* községekben beszámoló beszédet mondott. A népszerű képviselőt mindenütt nagy lelkesedéssel fogadták és biztositották bizalmukról.

Kovács Pál f. h. 20-án a kerület székhelyén Érsekújvárott mondott beszámolót.

A pályaudvaron a képviselőt és a vele érkezett gróf *Zichy* Aladár, *Buzdith* Ferenc, *Gyuriss* Emil, *Bresztyenszky* Kálmán, *Ochaba* Ágoston, *Ajtich-Horváth* Dezső, *Adamovich* István és *Darányi* Ferenc képviselőket óriási ember tömeg fogadta zászlókkal. *Duschek* gyógyszerész üdvözlő beszéde után a képviselők nagy banderium által kísérvé a városba hajtottak, ahol a piac-terén az „Arany Oroszlán” szálloda előtt megközelítőleg 7000 ember előtt folyt le az impozáns gyűlés, melyen a környékbeli falvak választópolgársága is szép számban volt képviselve.

A gyűlést *Erhardt* Viktor plebánus nyitotta meg lelkes szavakkal, majd *Kovács* Pál megtartotta ötnegyedórás beszédében beszámolóját, melynek találó ötleteit, meggyőző érveit folytonos helyesléssel és eljenzessel fogadta a közönség és ugyanaz a lelkesedés mutatkozott a következő beszéd után is, melyben gróf *Zichy* Aladár a közönséget magával ragadó tüzes és lelkes beszédében ajánlotta a képviselőt a kerület további bizalmába. A tomboló lelkesedés, melylyel a gyűlés a felszólalásra felelt, biztositéka annak, hogy az érsekújvári kerületben dr. *Kovács* Pállal és a néppárti lobogóval szemben senki sem veheti fel a küzdelmet a siker reményében.

Délben 300 terített bankett volt, melyen számos felköszöntő hangzott el. Az első felköszöntőt *Kovács* Pál képviselő mondotta gróf *Zichy* Aladár, mint a néppárt elnökére, ki viszont a kerület választópolgárait éltette. Felköszöntőket mondottak még *Buzdith* Ferenc, *Gyuriss* Emil, *Ajtich-Horváth* Dezső, *Bencze* István stb.

A nagytapolcsányi kerületben, miut lapunknak írják, a legnagyobb valószínűség szerint, dr. *Machovich* Gyula tartoskeddi plebánus fog fel lépni néppárti programmal. Körútjában a kerület szerzte előnyösen ismert és jönevű dr. *Janda* József pártelnök fogja kísérvéni.

A kerületben a „nemzeti munkapárt” f. hó 31-en alakul meg. Az erre vonatkozó, frázisokban gazdag, de egyébként üres felhívást aláírták:

Haupt-Stummer Lipót báró, dr. Adda Viktor, Emődy József, Forster Dezső báró, dr. Friedrich Alajos, Hollady Jenő (!), dr. Kicska Emil, Lénárt Sándor, dr. Petrikovits Aladár, Sándor Jenő, Sándor, dr. Spitzer Gyula, Szulyovszky Gusztáv, Lénárt dr. Bátrán bevehették volna a konzorciumba Szulyovszky Dezső dr. nyug. királyi biztost is, aki a társaság fényét nem csökkentette volna.

A *verebói* kerületben dr. Nádas miavai ügyvéd pártonkívüli programmal lép fel.

A *trencsényi* kerületben a munkapárt Béla Henriket jelöli. Eleinte szó volt arról, hogy Béla Henrik „pártonkívüli” programmal lép fel. A mint ez közismeretessé vált, dr. Stühr Károly nemzetiségi jelölt azt a tréfát akarta elkövetni, hogy munkapárti programmal lép fel. Így azután a trencsényi munkapárt egy pártonkívülit támogatott volna egy munkapártival szemben. Az érdekes komédiának azzal veszi elejét a munkapárt, hogy jelöltjét, Béla Henriket nem pártonkívüli, hanem kormánypárti programmal küldi a választási porondra.

A *bán-telepi* kerületben a néppárt régi képviselője *Jánoky-Madocány* Gyula mellett sorakozik, a kivel szemben a liberálisok *Erdély* Sándor volt igazságügyi minisztert jelölték.

A *puchó-illavai* kerületben báró *Mednyánszky* László ellenjelöltje *Sipeky* Sándor.

Vágbesztercei *Szmrecsányi* György néppártival szemben gróf *Pongrácz* János próbál szerepséget.

Nagybicsesén a munkapárt dr. *Holzmann* Lajost jelölte. Ugyanítt — csodálatos kuriózumkép — zászlót bontott dr. *Baross* Gyula volt megyefőnök, Hodza Milán ajánló levelével és radikális programmal.

A *kiszuczajhelyi várnai* kerületben dr. *Ernszt* Sándor néppárti ellenjelöltje *Haydin* Imre, *Csaczn* dr. *Gyuriss* Emil néppártival szemben báró *Lévay* Lajos fog erőködni — sikertelenül.

Trencsénben, mint értesülünk számosan arról beszélnek, hogy abban az esetben, ha tényleg választási küzdelmet provokálnak s Schvertner Antal dr. föl nem lép, úgy a választók nagy része néppárti, vagy esetleg keresztény szocialis párti jelöltet fog kérni s azért az ily érzelmi választók egyelőre másnak ígéretet ne tegyenek. A választók kezdenek már öntudatra ébredni Trencsénben is, a hol eddig a kiscsapatok, a kisiparosok és kiskereskedők helyzete sok kívánni valót hagy hátra, s a hol eddig csak egyes érdekek tudtak boldogulást szerezni. Ennek felismerése indította a választókat arra, hogy vagy a trencsényi Schvertner dr. mellett foglaljanak állást, mint a ki a trencsényi kerületet legjobban ismeri, vagy pedig a kismemberek érdekét védő keresztény pártok valamelyike mellé álljon és pedig sikerrel. Határozott pártállást és pártprogramot kérnek jelöltjeiktől, mert a minden pártirányzatnak kedvező ígéret szintelen s mandátum éhes látszatot szokott a jelöltnek kölcsönözni.

Elfeledett szobor. A bold. Szűznek a nyitrai törvényszéki palota előtt felállítandó szobrára *Somogyi* Irénke Nyittráról 10 kor. küldött. Hozzáadva a lapunk febr. 20-iki számában kimutatott 4329'94 kor.-hoz, lesz főösszeg 4339'94 korona. — Isten fizesse meg!

A magyar szent korona emlék felavatása Rómában. Rómából vett értesülés szerint az Országos Katolikus Szövetség (IV. Ferenciek-tere 7.) elnöksége által ápril 16-án tartandó magyar szent korona emlék leleplezési ünnepének részletes programját a rendező bizottság a Vatikán és a nagykövetség hozzájárulásával a következőképp állapította meg:

Április 16-án szombaton, a lateráni székesegyházban. Reggel 10 órakor a pápa és a magyar király képviselőjének fogadása. Utána szt. mise, a székesegyház apsisában, tartja *Zichy* Gyula gr. pécsi püspök. — Felvonulás II. Szilveszter pápa sírjához. Emlékbeszéd II. Szilveszter pápáról, a magyar szent korona adományozójáról, mondja *Széchenyi* Miklós gróf győri püspök. — Emlékbeszéd Asztrik püspökről, mondja *Franciscs* Norbert Szent Benedek rendi bakonybéli apát. — Az emlék átadása, átadja *Zichy* Gyula gr. pécsi püspök, átveszi *Respighi* bibornok, a lateráni székesegyház archi presbitere. — Az ünnepség után tisztelgés *Széchen* gróf vatikáni nagykövetnél, mint Ő Felsége a király képviselőjének a követségi palotában. — Diszgyűlés.

Április 17-én vasárnap, a Vatikánban. Reggel 10 órakor szent mise a Szent Péter bazilika szentség kápolnájában, mondja sipeki *Balás* Lajos roznói püspök. — Szentbeszéd a pápaságról, mondja *Fischer-Colbrie* Ágost dr. kassai püspök. — Tisztelgés X. *Pius* pápánál. — Az üdvözlő

beszédet *Széchenyi* Miklós győri püspök, mint a zarándoklat vezetője mondja. — A magyar szent korona és a koronázási jelvények hű másolatának átadása a pápának.

Miután a rendezőség csak korlátozott számban fogad el jelentkezéseket, ezuttal is kéri az intézményeket és egyeseket, hogy részvételüket minél előbb jelentsek be az Orsz. Kath. Szövetségnek (Budapest IV. Ferenciek-tere 7.), hol minden az utazásra és ünnepségre vonatkozó felvilágosítást készséggel adnak meg.

Köszönetnyilvánítás. Nyitra vármegye múzeumi bizottsága köszönetét nyilvánítja azon áldozatkész hölgyeknek, uraknak és testülteknek, kik az 1909. évben gyarapították a múzeum könyv- régiség- és néprajzi tárait, egyben felkéri Nyitra vármegye és Nyitra város közönségét, hogy könyv-, régiség- és néprajzi tárgyakat ezután is szíveskedjék adományozni a vármegyei múzeumnak.

A könyvtárt gyarapították ajándékukkal az 1909. évben: *Sulyovszky* István, *Supka* Géza, *Clair* Vilmos, *Budapest* székesfőváros, *Neumann* József, *Sztránszky* Jenő, *Mittách* József, *Salvender* Győző, *Lósy* Béla, *Szánkási* Jánosné, *Stark* Ferenc, *Dombay* Hugó, *Frank* István, *Bergmann* Zsigmond.

A régiségtár részére adományoztak: *Radnay* Miksa úr 2 drb. őskori edényt, *Ehmann* Lajos úr 1 drb. fapipát, *Szécsy* Ferenc úr 1 drb. kővést, *Felsenburg* Fülöp cég 22 drb. cameot, id. *Lósy* Géza úr peesétgyűjteményt és 1 drb. peesétnyomót, *Lósy* Béla úr 1 drb. zsebnapórát, özv. *Neuber* Ernőné úrnő 1 drb. bronztört és 1 drb. sarkantyútarajt, *Gutwill* Adolf úr 2 drb. peesétnyomót, *Turchányi* Odón úr 3 drb. díszövet és 1 db. patkót, *Kudlik* Vilmos úr 1 drb. kard, 1 drb. kongyvas és 6 drb. patkót, *Török* Vince úr 1 drb. domborművű kőcímert, *Streihammer* Antal úr 1 drb. kődomborművet, *Nyitra* városa 1 drb. ágyúgolyót, *Talcsik* Károly úr 2 drb. címtányért, *Vass* Károly úr 1 drb. porcellán-tálat, *Kaleta* Máté úr 1 drb. székámla töredéket, dr. *Sztudinka* Béla úr 1 drb. kováspisztolyt és 1 drb. hollasi tányért, *Miletz* Mihály úr 1 drb. bombaszilánkot, *Doboly* Berta úrnő 1 drb. álló órát, a nyitrai piarista rendház 2 drb. selyemre festett címer, 3 drb. oltárlepedő, 1 drb. kehelytakaró, 1 drb. himzett sál, 1 drb. csipke, 6 drb. gyertyatartó, 1 drb. márványtábla és 7 drb. kőfaragványt, *Schwach* Károla úrhölgy 1 drb. faszobrot, özv. *Molnár* Józsefné úrnő 2 drb. csipkét, *Skopecz* István úr (Nagyapocslány) 8 drb. kályhacsempetöredéket.

Régi pénzt és érmet adományoztak: *Ottó* Árpád úr 1 drb. rézpénzt, *Lósy* Béla úr 1 drb. ezüstpénzt és 1 drb. ólomérmet, *Kubinyi* Endréné úrnő 1 drb. ezüstpénzt, dr. *Sztudinka* Béla úr 1 drb. bronzérmet, *Rasskó* Timót úr 4 drb. ezüstpénzt, *Streihammer* Antal úr 22 db. rézpénzt, *Rédeky* Irén úrhölgy 1 drb. bronz és 1 drb. ólomérmet, *Szöts* Imre úr 2 drb. ezüstpénzt, *Tichy* Tivadar úr 7 drb. papírpénzt, *Tenczer* Gyula úr 6 drb. ezüst, 2 drb. rézpénzt és 1 drb. ólomérmet, *Ronchetti* Oszkár úr 2 drb. ezüstpénzt, id. *Lósy* Géza úr 1 drb. réz és 1 drb. ólomérmet, dr. *Pivinger* Emil úr 1 drb. bronzérmet.

A néprajzi tár részére adományoztak: *Ehmann* Lajos úr 1 drb. pléhpipát, *Skrábik* András úr 1 drb. fafaragványt, *Lósy* Piroka úrhölgy 1 drb. selyemhímzést, özv. *Molnár* Józsefné 1 drb. selyemhímzést, *Kudlik* Vilmos úr 1 drb. faragott nyelű bicsakot, *Bárany* Pál úr 1 drb. aratókoszorút, *Kaleta* Máté úr 1 drb. söfőrt, *Kutvaszer* István úr 1 drb. aratókoszorút, *Félix* Rezső úr 3 drb. mézeskalács formát, *Masson* Izabella úrhölgy 1 drb. kancsót, *Rauss* Károlyné úrnő 21 drb. husvéti himes tojást.

A nyitrai főgimnázium tanuló ifjúságának adományait az évvégi értesítőben nyugtatjuk.

A trencsényi tiszviselők korteskedése. Ismeretes, hogy *Szmrecsányi* György országgyűlési képviselő a Ház hetfői ülésén interpellációt intézett a kormányhoz köztisztviselők korteskedése miatt. *Szmrecsányi* György ezenfelül feljelentést is adott be a trencsényi törvényszéki bírák, kir. ügyész és a járásbíró ellen a pozsonyi tábla elnökehez. A feljelentésben *Szmrecsányi* a többi közt a következőket mondja:

A trencsényvármegyei nemzeti munkapárt márc. 11-én tartott alakuló gyűlésére szóló meghívást aláírta 120 trencsényi polgár. De nem ezt inkriminálom, hiszen politikai meggyőződésének a törvényszabta keretek közötti követése minden állampolgárnak törvényben biztosított jogát képezi. Hanem az alakuló gyűlésre szóló felhívást aláírta a többi közt: *Borcsiczky* Géza, dr. *Girtler* Aladár, dr. *Zsámbokréty* Tivadar, dr. *Guthy* Tódor trencsényi kir. törvényszéki bírák, *Markovich* Iván, a trencsényi kir. törvényszéknél működő kir. ügyész és dr. *Martényi* Árpád, a trencsényi járásbírósnál működő járásbíró.

Tehát ténylegesen működő törvényszéki bírák, kir. ügyész és járásbíró részt vettek egy eminenter politikai gyűlés összehívásában.

A törvényszegés oly világos, hogy a fenti tényre szemben minden nagyobb részletezés nélkül nem tartok semmi más szükségesnek, mint utalni és hivatkozni a bírói hatalom gyakorlásáról szóló 1869. évi IV. törvénycikkre, melynek 8-13. §§-okban foglalt rendelkezéseit az 1871. évi XXXIII. t.-cikk az ügyészség tagjaira is kiterjeszti s melynek 11-ik §-a szerint:

„A bíró nem lehet tagja valamely politikai

vagy munkasegyletnek, illetőleg gyülekezetnek, nem vehet részt azok gyűléseiben, nem folyhat be sem közvetlenül, sem közvetve azok működésébe s nem járulhat az ily egylet vagy gyülekezet határozatahoz vagy kérvényéhez.”

De még ha nem is tartanók betűszerint irányadónak ezen törvényes rendelkezést, a nevezett bírák és ügyész összejövetelükbe kerültek a képviselőválasztások feletti kuriai bíráskodásról szóló 1899. évi XX. törvénycikkkel is, melynek 167. §-a világosan kimondja, hogy:

„Állami és törvényhatósági hivatalnok nem vehet részt politikai pártgyűlések összehívásában.”

Már pedig ki vonhatja a fentiek alapján kétségbe azt, hogy a nevezett bírák és ügyész egy eminenter politikai pártgyűlés összehívásában résztvettek. Résztvettek pedig oly módon, mely összehívási mód a legszelesebb nyilvánosság jellegét magán viseli s a mai technikai viszonyok és eszközök mellett legalkalmasabb arra, hogy a legkülönbözőbb és a legtávolabbi vidékeken lakó embereket egy helyen és egy időben összehozza.

Mint hogy pedig a bírák és bírósági hivatalnokok felelősségéről szóló 1871. évi VIII. törvénycikk 32. §-a szerint a törvényszéki bírák, járásbírák és kir. ügyészek fegyelmi ügyekben az első fokú fegyelmi bíróságot az illetékes kir. ítéletábla elnökének elnöklété alatt öt rendes bírójából alakuló fegyelmi tanács képezi: a csatolt meghatalmazásban vallott ügyvédem útján mely tisztelettel kérem a Méltóságos Elnök urat, méltóztassék az 1871. évi VIII. törvénycikk 40. §-ának megfelelőleg jelen fegyelmi feljelentésem alapján a vizsgálat teljesítését egy kebelbeli bíró urnak haladéktalanul elrendelni s annak megtörténte után az összes iratokat vádemelés végett a Méltóságos Elnök úr vezetése alatt álló kir. ítéletáblánál működő kir. főügyész urnak, mint közvádónak kiadatni s a törvényszéki bírákat és ügyészt példásan megbüntetni.

Ezek után vagyok Méltóságos Elnök urnak kiváló tisztelője Budapest, 1910. márc. 19.

Szmrecsányi György
országgy. képviselő.

Hasonló feljelentés ment *Hajdu* Géza trencsénymegyei elnök ellen a Curia elnökehez.

Egyesületi élet Lótoson. A felvidéki kirendeltség közreműködésével f. hó 20-án *Lótoson gazdakör* alakult meg 65 taggal. Ugyanott *Mária-társulat* is keletkezett, melynek husvét hétfőjén lesz a felavató ünnepe. A fiatalok erkölcsének megővésére ez az egyesület minden esetre üdvös hatást fog gyakorolni.

Kosárfonó tanfolyam berekesztése. A nyitrai megyei gazdasági egyesület által Ürményben és Tardoskeden rendezett téli kosárfonó tanfolyam március hó 16-án, illetőleg 23-án lett berekesztve. A tanfolyamot állandóan sok tanuló látogatta, kiknek szép előmeneteléről a záróünnepélyen kiállított és elárverezett különböző tárgyak tanuskodtak. Tardoskeden magyar tanulói különösen szép előmenetelt tanusítottak. Dr. *Machovich* Gyula pápai kamarás, esperes plebános szép szavakban köszönte meg a nyitrai megyei gazdasági egyesületnek és képviselőjének megjelent *Sándorházi* Lajos titkárnak, hogy a teli tanfolyam tartásával a kiscsapatok anyagi helyzetének javításán fáradoznak és felhívta a nép figyelmét arra, hogy az állami intézményekhez bizalommal forduljanak, mert ezek igazán a nép jólétét akarják előmozdítani, nem úgy mint a lelketlen agitátorok, népbolondítók. — *Sándorházi* Lajos a gazdasági egyesület titkára köszönetet mondott dr. *Machovich* Gyula plebánosnak a tanfolyam ellenőrzéseért és elismerését fejezte ki a tanfolyamvezetőmesternek és a tanulóknak a szép előmenetel felett és a tanfolyamot ezzel berekesztette.

Lopás. *Piros* András zserei lakos a f. hó 24-iki nyitrai kirakóvásáron *Hulányi* Antalné nagyapocslányi asszony *Piarista*-utcában felállított sátrából egy férfi szövetnadrágot elemelt. A rendőrök vallatásra vették a nadrág eredetere vonatkozólag. *Piros* azt állította, hogy ő a nadrágot 2 kor. 60 fillérért vette. Szembesítették az asszonnnyal, az asszony a nadrágot magának ismerte. *Piros* váltig állította, hogy ő tisztességes uton jutott a nadrághoz. Az asszony erre elmondta, hogy a vásáron meg egyetlen ruhadarabot sem adott el. Csupán ez az egy nadrág hiányzik a sátrából és hogy ellopta a zserei ember, kitetszik abból is, hogy 2 kor. 60 fillérért nem adhatta el a nadrágot, mikor 4 koronán alul senki ember fia sem kaphatja tőle. A nadrág a városházán maradt bűnjel gyanánt, míg a bíróság az eljárást meg nem indítja.

Szabó Ferenc szintársulata e hó 24-én fejezte be Trencsénben előadásainak sorozatát a „cigánybáró” operettel. A társulat több tehetséges taggal rendelkezett, mindazonáltal operette előadásai elég gyengék voltak főképp egyes daraboknál mutatkozó disharmonia miatt. Nagyobb részt telt ház előtt játszott. Utóbbi napokban katonazene kísérete mellett folytak az előadások, a mi az előadások fényét jelentősen emelte.

Csődbe került gyár. Az érsekújvári „Attila” cipőgyár csődbe került. A gyár már húzamosabb idő anyagi zavarokkal küzdött s üzemet is kénytelen volt beszüntetni, de a munkások még mindig remélték, hogy sikerül a gyárat megmenteni. Az erre irányuló tárgyalások azonban eredménytelenek voltak. A csődtömeg gondnokává dr. *Teplický* Aladár ügyvéd neveztetett ki.

Betörés. Bellus trencsénmegyei község pénztárába a lefolyt hét egyik éjjelén ismeretlen tettes betört és a pénztárt kirabolta. A megejtett hatósági rovincsolás 3082 koronában állapította meg a hiányt. A csendőrség a tettest, mint értesülünk a felmerült súlyos gyanúok alapján egy körkézbesítő személyében — a kinek istállójában 3059 k-t elrejtve találtak — letartóztatta és a trencsényi kir. ügyészség fogházába kísérte. A vizsgálat folyik.

Százezer tag a munkások nyugdíjgyűlése. Az 1893-ban alakult Magyarországi Munkások Rokkant- és Nyugdíjgyűlése a fejlődésnek oly magas fokára emelkedett, hogy rendes fizető tagjainak száma a százezeret, vagyona pedig az ötmilliárdháromezer koronát fölülhaladta s országszerte 312 fiókpenztára van. A munkások újszólván teljesen a saját erejükből, társadalmi úton szervezték ezt a közhasznú intézményt, melynek hézagpótló voltát és kiváló jótékonyágát legjobban igazolja az, hogy 1903 óta 718 rokkant tagjának, heti 8-40—12-92 korona közt váltakozó rokkantségélyt, 202 árvának heti 1-40—2-15 korona közt váltakozó neveltetési járulékat adott, számos özvegyet végkielégítéssel látott el, úgy, hogy *segélyezésekre eddig hétszázötvenezer koronát fizetett ki.* Az idei küldöttök közgyűlését április 24-én d. e. 9 órakor tartják meg Budapesten, a Lipót-utcai újáróháza dísztermében, ugyanezen nap este 8 órakor a fővárosi Vigadóban *társas-eacsordát* rendeznek, melyre a részvételi jegyek a központi irodában (József-u. 23.) már most váltakozó.

Uj kétkoronások. Megirtuk már, hogy a magyar és osztrák kormány régebben megállapodtak, hogy új kétkoronás ezüstpénzt fognak veretni, amelynek az a célja, hogy a régi ezüstforintosokat kiszorítsák a forgalomból. Az új kétkoronások kontingensét 50 millió koronában állapították meg, amelyből Ausztriára 35, Magyarországra 15 millió korona esik. A tizkoronásokat is szaporítani akarják, valamint az egykoronásokat is.

Furfangos vasuti tolvajok. Dr. Berger Zsiga nagytapolcsányi orvos március hó 15-én 400 korona pénzt küldött valakihez Bécsbe cselédleánya által, a kinek állítólag Bécsben rokonai vannak. Hogy miért bizta a pénzt a leányra és miért nem küldte postán, nem tudni. A leány aznap reggel 6-kor ült fel a vonatra. Érsekújvárról átszállt a Bécs felé közlekedő személyvonatra. A kupeban egy divatosan öltözött úr és egy elegáns uriaszony mellett foglalt helyet. Az utitársak nem voltak pöffeszkedők, beszédbe ereszkedtek az egyszerű cselédlánnyal. Elmondták, hogy Nyitráról utaznak Pozsonyba. A lány egyre bizalmasabb lett velük szemben és kifecsegte, hogy pénzt bízott rá gazdája, melyet Bécsbe kell vinnie. Az ismeretlen úr, ki nem lehetett más, mint valami notorius vasuti tolvaj, kapott az alkalmon és nyomban megjegyezte, hogy Dr. Berger neki nagyon jó ismerőse. A leányt rávette, hogy adja át neki a 400 koronát, az ő tárcájában nagyobb biztonságban lesz, mint nála. Majd Bécsben rendeltetési helyére juttatja; dr. Bergernek megteszi ezt a szívességet. A leány a pénzt gyanútlanul kivette ruhája zsebéből és az idegen úrnak adta, sőt még megköszönte a fáradságát. A határszélen a leányt feltartóztatta a rendőrség útjában és igazolásra szólította fel. A leány elmondta, hogy gazdája pénzt küldött általa Bécsbe; utközben azonban egy jóképű nyitrai uriember magára vállalta gazdája iránti előzékenységből, hogy helyette azt rendeltetési helyére juttatja. A rendőr megjegyezte, hogy ha dolgát már utközben illetéformán rendezte, akkor felesleges Bécsbe utaznia, nyomban visszafelé válthat jegyet. A leány megfogadta a jó tanácsot és még aznap hazautazott. Dr. Berger levelet menesztett bécsi ügyfeléhez, vajjon átvette-e a küldött pénzt. Pár napra rá megkapta a választ, hogy az illetőt

senki sem kereste fel pénzzel. Dr. Berger ekkor tisztában volt a helyzettel. A szegény cselédleányt a vasuti tolvajok léprevittek és a 400 koronától megfosztották. Most a csendőrség nyomoz ez ügyben és mint halljuk, a furfangos vasuti tolvajok nyomában van.

Különös szálloda. A kis Gyuricza József folyó hó 23-án valami rossz fát tehetett a tűzre, mert anyja megfenyegette, hogy kiporolja a nadrágját. A fiú nem mert hazamenni, félt az útlegektől. Közben beesteledett, éjjeli fekhelyről kellett gondoskodnia. A Rév-utcában a Lusztig-féle ház kapuja alá húzódott. Ott didergett meztelül ideig-óráig, míg szemét nem kerülgette az álom. A kapu alatt egy kutyaólat pillantott meg. Abban helyezkedett el és csakhamar mély álomba szenderült. Úgy 9 óra felé hazavetődött a házörző kutya és nagy csaholással adott kifejezést nem tetszésének a felett, hogy lakását a jövevény elfoglalta. A nagy ugatásra a házból kijött a kutya gazdája, Lusztig Ezechiél. Bevilágít az ólba, hát látja, hogy valami lurkó alszik benne. Rendőrrét szaladt. A rendőr kitéssékeltte a vendéget az ólból és a városházára vitte, hol reggelig szöhetette megszakított álmát. A fiú elmondta, hogy félt hazamenni, mert az anyja minden bizounyal megverte volna. Akarva, nem akarva, a kutya lakását kellett elfoglalnia, mert roppantul fázott.

Értesítés. Blouzokat, rövid kötött árúkat, női ruha díszeket, csipkét, himzést és kézi munkákat legelőnyösebben *Dobos Jenő* (Nyitra, Tóth Vilmos-utca 10. szám) üzletében vásárolhatunk, ezen cég szolid s pontos kiszolgálásával s szótéljes értelmében határozott és versenyképes áráival megnyerte a vásárló közönség bizalmát. Ajánlhatjuk n. é. közönség figyelmébe. — Ezen cégnél női blouzok mérték után is készülnek.

Egy gondos háziasszony elővigyázata abból áll,

hogy a *Kathreiner-féle Kneipp-malátakávé* bevásárlásánál nem egyszerűen malátakávéét kér, hanem mindenkor kifejezetten hangsúlyozza, hogy *Kathreiner-félet kíván és csak oly eredeti csomagot fogad el, mely Kneipp plébános arcképét védjeggyül és a Kathreiner nevet viseli, mert egyedül ezek a jelek nyújtanak biztosítékot, a valódi Kathreiner-ért.*

Telefon szám: 146.

HUSVÉTI KIÁLLÍTÁS!

A közelgő husvétii ünnepekre a **Poór-féle cukrászdában** Nyitrán, Bottyán-utca 4. Galgócon, Erzsébet-u. 7.

szám alatt elegáns selyem, atlasz, csokoládé és cukor-tojásokból, valamint művészileg készített egyéb csokoládé és cukor nippel dús és izléses kiállítás látható. — Ugyanott szebbnél-szebb bonbonierek, Gerbaud, Lindt és Gala Peter-féle csokoládék, desszertek és mindenféle, cukor különlegességek nagy választékban s ami a fő igen olcsón beszerezhetők pontos kiszolgálás mellett.

Ünnepi kalácsok, torták mindenkor megrendelhetők és kívánatra házhoz is szállíttatnak.

171. 18—52.

Nyilt-tér.

Köszönetnyilvánítás. A nagytapolcsányi Hitelbank részvénytársaság nagyratisztelt igazgatóságának és tisztviselő-karának, valamint mindazon barátoknak és résztvevőknek, kik boldogult férjem halála alkalmából sajtó fájdalomunkat részvétükkel enyhíteni kegyesek voltak, ez úton mondom a magam és családom nevében hála köszönetet.

özv. berglassfeldi Schneider Ferencné.

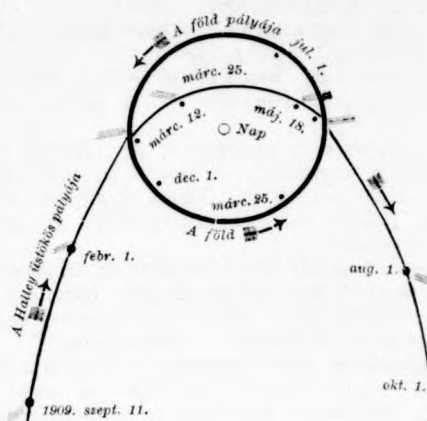
CSARNOK

Közeledik a Halley üstökös...

V.

— Irta: **Schultheisz Vince**, főgimn. tanár. —

Majdnem 200,000 km.-nyi sebességgel szelelt át a Halley üstökös márc. 12. a föld pályát. Ma a föld pályán belül fut. Utját az alábbi ábra jelzi:

Közepén a nap van. E körül van az a majdnem kör alakú pálya, amelyet a föld egy év alatt megtesz. A haladási irányt mindenütt a nyíl jelöli. Amikor Wolf csillagász a Heidelberg melletti observatoriumból 1909. szept. 11. lefotografálta a Halley üstökösét, az csak gyenge ködfoltnak látszott a fotografiai lemezen és fényessége 18-ad rangú csillag fényerejével volt egyenlő. Ma a Halley üstökös még szabad szemmel nem látható, mert távcsővel nézve csak nyocadrangú csillagfényerejével bír. — A csillagászok ugyanis a csillagokat fényerősségük szerint szokták osztályozni. Elsőrangúak a legfényesebbek, ilyen pl. a Sirius, amely az idei téli korzó estéken oly szép kékeszöld színben ragyogott. A kevésbé fényeseket második-, harmad-... rangúknak hívják. A hatodranguakat még szabad szemmel lehet látni, de a hetedranguakat már csak távcsővel. A távcsővel látható csillagok osztálya 7-től 16-odranguakig terjed. A 16-od rangúakon túl lévőket pedig már csak az igen érzékeny fotografiai lemez jelzi.

De mikor lesz a Halley-üstökös szabad szemmel látható? — Márc. 25. után. Ekkor mint reggeli

csillag közvetlenül napfelkelte előtt lesz látható és pedig a következő időben:

Márc. 25. felső-culminációba kerül a nap, azaz: a Halley üstökös a nap és föld egy egyenesbe esnek. Látni az üstökös szabad szemmel csak azért nem lehet, mert a nap erős fényében elmerül;

Április 1. a Halley üstökös 4 óra 50 perckor kel, azaz 1 órával a napfelkelte előtt;

Április 15. 3 óra 50 perckor, azaz 1 és fél órával a nap kelte előtt;

Május 1. 2 óra 45 perckor kel az üstökös, azaz két órával a nap felkelte előtt.

Az üstökös fényessége napról-napra nőni fog.

Legszébb fénypompáját máj. 18. éri el, amikor a föld és a napközött vonul el. Úgy fog a Halley-üstökös átvonulni a nap és föld között, mint a hogyan napfogyatkozás alkalmával a hold vonul át.

A történelmi pillanat máj. 19. reggel fél 3 és fél 4 között lesz, amikor mi legédesebb reggeli álmunkat alusszuk. Ugyanis május 19. reggel 2 óra 30 perckor lépünk be a csóvába és 3 óra 22 perc után hagyjuk azt el. Minthogy azonban a nap nálunk később kel, azért az átvonulást mi meg nem figyelhetjük. Azonban Ázsia és Ausztrália lakói megfigyelhetik.

Miképp fog ez a találkozás végbe menni? A mellékelt rajz megmagyarázza.

az egész szobában, igen megritkul, s így alig okoz egyebet egy kis főfájásnál.

Feltétlenül bekövetkezik a föld áthaladása az üstökös csóvján? -- Erre a felelet az: a dolog csak nagyon valószínű, ezért fejtegetéseinek egy részének csak elméleti értéke van. Mert a találkozás két körülménytől függ. Az egyik az, hogy az üstökösnek 23,000,000 km.-nél hosszabb csóvjának kell lenni. Ha a csóva ennél rövidebb, akkor nem érheti el a föld pályát. A második feltétel az, hogy a Vénus bolygó — máj. 1., amikor legközelebb jut a Halley üstököshöz, — nem zavarja ki az üstökös pályájából. Ha a Vénus vonzása nagy pályaeltolódást okoz az üstökösnek, akkor a találkozás elmarad.

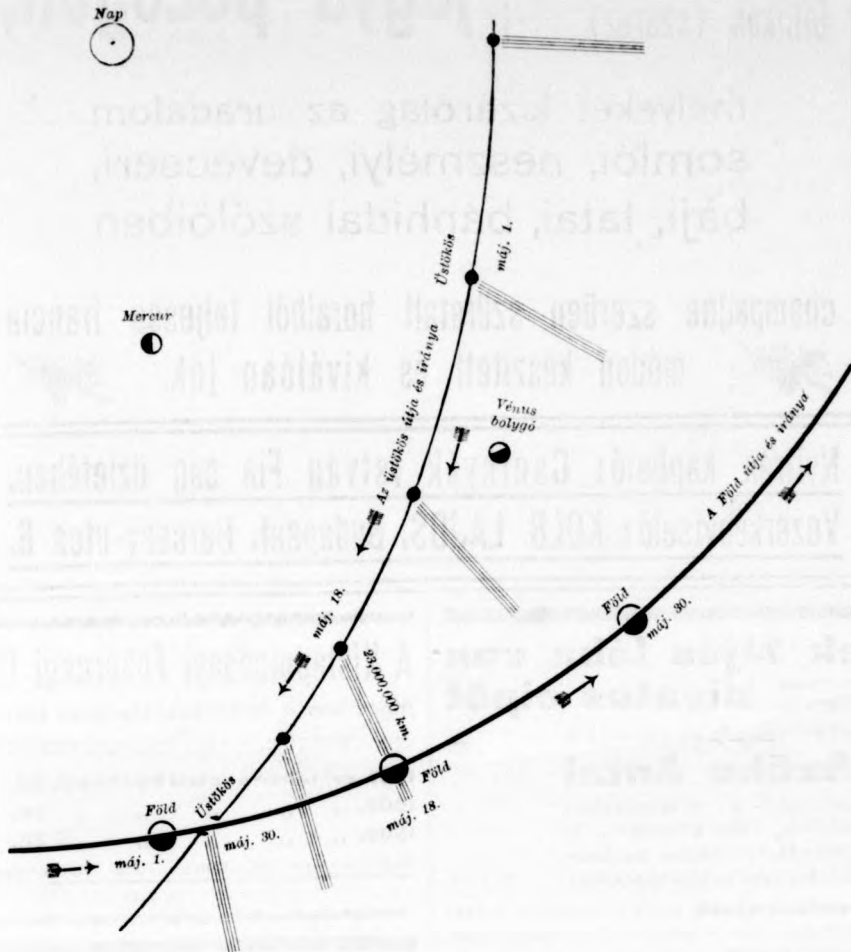
Tudományos szempontból azonban mindkét lehetőség nagy fontosságú, mert az e téren tett s a még teendő megfigyelések eredményei hivatva lesznek az astronomiát egy nagy lépéssel előbbre vinni.

Május 20-tól kezdve a Halley-üstökös, mint nyugati csillag fog ragyogni és pedig:

1. Május 21. látható lesz napnyugta után 8 óra 45 perccig;
 2. Május 25. este 11 óráig;
 3. Május 30. éjfél felkeltőig.
- Fénye azonban fokozatosan gyengülni fog.

Telefon.

Tudósítóinknak. Lapunk mai számát az ünnepek miatt korábban kellett lezártnunk. Ez okból több tudósítás a jövő számba maradt. — Úgy nyitra-mint trencsénmegyei tudósítóinkat tisztelettel kérjük, hogy lapunkat a választási mozgalmakról értesíteni sziveskedjenek.

Képzünk az égi testek állását mutatja május hónapban. A vastagon húzott vonal a földnek, a vékonyabb a Halley-üstökösnek pályája. Az üstökös csóvjája mindenütt a naptól elfordított oldalon van. Máj. 18. a csóva éppen ráesik a földre.

A föld már jó távol van ekkor az üstökös pályájától; az üstökös pedig közeledik ahhoz a ponthoz, a hol a föld és a Halley üstökös pályái egymást metszik. Május 19. reggel fél 3-kor a nap az üstökös és a föld pontosan egy egyenesbe jutnak. S minthogy az üstökös csóvját a napfény nyomása mindig a naptól elfordított oldalra veti, ezért ez egyenesen a földnek fog irányulni. És ha a csóva 23,000,000 km.-nél hosszabb, akkor a föld ebbe a 600,000 km. széles fénytömegbe valóssággal belemerül s azt úgy fogja keresztül törni, mint a kilőtt ágyugolyó a ködtömeget.

Ez a látvány mindenesetre izgalmas is lesz, érdekes is és tudományos szempontból rendkívül fontos. Miért? Mert pontos feleletet kapunk végre arra a kérdésre: milyen az üstökös anyaga. Ha elsötétíti a napot a Halley üstökös, akkor az üstökös fejét szilárd anyag alkotja; ha pedig keresztül törnek rajta a nap sugarai, akkor az üstökös gáztömeg csak.

Mindenesetre izgatóbb volna, ha a Halley üstökös fejével jönne a földnek. De ez ki van zárva, mert akkor egyszerre kellene érkezniük arra a pontra, ahol a Halley üstökös másodszer átszeli a föld pályát május 30.

Katasztrófa azonban az utóbbi esetben sem történhetne, legfeljebb egy oly szép csillaghullásnak volnánk szemtanúi, mint az 1872. évi volt.

Milyen látványt fog nyújtani keresztülvonulásunk a Halley-üstökös csóvján?

Erre egyszerű feleletet ad B. Baillaud, a párisi observatorium direktora, ki a mult napokban kimerítő cikket írt a Halley-üstököséről a „La Revue scientifique“-ben, melynek kivonata megjelent a „Matin“ márc. 13. számában. Baillaud azt mondja: a föld átrohanását a Halley-üstökös csóvján talán észre sem fogjuk venni; a meglepetés, amelyre május 19. ebredhetünk nem lehet nagyobb, mint volt az 1861-iki. Az égboltozaton foszforeszkáláshoz hasonló tűneményt fogunk látni. Olyan ez a jelenség, mint amilyent mutat a kényszerű gyufa sötét szobában, ha ujjaink között gyengén dörzsöljük. De nincs az sem kizárva, hogy gyenge csillaghullást fog az átvonulás okozni.

Kell-e tartani az üstökös csóvjában felfűzött ciangöz mérgező hatásától? — Semmi esetre sem! Hogy jelen van a Halley-üstökös csóvjában, azt a szinképelemző kétségtelenül beigazolta. De aggodalomra még sem lehet ok. Miért? Mert ha valaki összesűritené az összes ciangözt, ami földünk légkörébe jut az alatt, míg az üstökös csóvján átrobogunk, — tekintve a csóva rendkívüli finom elosztódását — az összességben alig múlna felül a 10 grammot. Ily csekély mennyiséget pedig a légkör teljesen közömbösít. Ehhez hasonló dolog történik különben minden nap minden háznál, ahol szénvasalóval dolgoznak. A szénvasalóból vasaláskor szén-gáz fejlődik. A szén-gáz pedig igen mérges hatású, és még sem hal bele a vasalónő. Miért? Mert a szén-gáz az által, hogy elterjedt

HROMY ANTAL

okl. kőmives-mester és építési vállalkozó NYITRÁN, III., UJ-UTCA.

Elvállal minden az építészeti és kőmives-szakmába vágó kisebb és nagyobb munkát úgy helyben mint vidéken; hidak építését a legújabb módszer szerint; beton és vasbeton-munkát és hidakat. **Költségvetéssel és tervekkel készséggel szolgálhat.**

6. 12-12.

Az 1896-iki ezredéves, az 1897-iki és az 1900-iki párisi vilákiállításon kitüntetve.

Magyar királyi országos központi minta-pince aszú, szamorodni csemege, asztali kitűnő minőségű

palack borok kaphatók: Pécs Ede fűszerkereskedő és szőlőbirtokosnál Nyitrán.

Tokaji aszú	frt	2.50
Tokaji „	„	1.25
Tokaji szamorodni édes	„	1.70
Tokaji mászás édes	„	1.60
Tokaji szamorodni	„	1.00
Leányka bor fehér	frt	1.00
Grinádi „	„	-.75
Neszmélyi „	„	-.65
Villányi „ vörös	„	-.75
Szegzárdi „	„	-.75
Chateau Palugyai „	„	1.40

Zoborhegyi:

Burgundi vörös	frt	-.65
Arany góhér fehér	„	-.55
Zobor gyöngye	„	-.55
Zobor ujhegyi	„	-.45

128. 28-52.

HIRDETÉSEK

a „NYITRAMEGYEI SZEMLE“ számára igen jutányos áron felvétetnek Nyitrán, Huszár István úr könyv- és papirkereskedésében, ugyanitt a lapra is elő lehet fizetni.

Árlejtési hirdetmény.

A nyitrai izr. kongresszusi hitközség által Nyitrán emelendő templom építési munkálatainak vállalati uton leendő biztosítása végett zárt írásbeli ajánlati versenytárgyalást hirdetek.

A 78103 koronával előirányzott összes munkálatra szóló százalékos árendeményt illetve felülfizetést tartalmazó ajánlatok sértetlen borítékba helyezendők, pecséttel lezárandók s közvetlenül vagy posta útján küldendők el. Az ajánlatot tartalmazó boríték a következő felirattal látandó el: „Verő Arthur hitközségi elnök Nyitrán. Ajánlat a Nyitrán emelendő templomépítésre kiírt munkálatra.“

Az ajánlatához csatolandó bánatpénzül készpénzben vagy óvadékképes értékpapirokban az ajánlati összegnek 5%-a, amelyre az ajánlatban részletesen hivatkozni kell.

Az ilyképen felszerelt ajánlatok 1910. április hó 12-ik (kedd) napjának déli 12 órájáig adandók be. A később érkezettek nem fognak figyelembe vétetni.

A munkálatokra vonatkozó tervek, előmérés, költségvetés és vállalati feltételek Gyulai Mihály városi mérnöknel (Nyitra, városház) és Baumhorn Lipót műépítésznél (Budapest, VII. Izsó-u. 8. sz.) megtekinthetők, ahol a költségvetés 10 korona összegnek lefizetése mellett megszerezhető.

Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak, amely azonban 1910. évi június hó 1-én túl nem terjedhet.

A hitközség fenntartja magának a jogot, hogy a beérkezett ajánlatok között az ajánlati árra való tekintet nélkül szabadon választ-hasson.

Nyitrán, 1910. évi március hó 16-án.

Verő Arthur,
htk. elnök.

46. 1-1.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gombárík István

úri és női fodrász
Nyitrán, Tóth Vilmos-utca II. sz.

Ajánlja a mai kor igényeinek teljesen megfelelő higiénikusan berendezett

díszes úri és női fodrász-termét.

Végez és raktáron tart mindennemű e szakmába vágó úri és női hajmunkát, úgymint hajbetétet, frizeteket, loknikat, frufрукat, egész és félpárokákat, hajfonatokat minden színben, női fésülést, haj-és szakálfestést, ugyszintén tyúkszemvágást jutányos áron. 129. 28-52.

Vesz vágott és kifésült haját.
Előfizetéseket üzleten kívül is elfogad.

Minden előfizető a kiszolgáláshoz szükséges keféket, fésűket, hajport, bajuszkötőt, szivacsot s a többi tartalmazó fiókot kap.

Kifésült hajból fonatokat, loknikat s egyéb hajmunkákat a lehető legolcsóbban készít.

Hajfestékek mindenféle színben állandóan raktáron tartatnak.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Gróf Esterházy Ferencz pezsgőgyára Tata.

Forgalomba hozza az 1906-iki

Lakodalmas (édeses) | **jegyű pezsgőit,**
Aldomás (savanykás)
Billikom (száraz)

melyeket kizárólag az uradalom somlói, neszmélyi, devecseri, baji, tatai, bánhidai szőlőiben

champagne szerűen szüretelt boraiból teljesen francia módon készített és kiválóan jök.

Nyitrán kapható: Csernyák István Fia cég üzletében.
Vezérképviselő: KOLB LAJOS, Budapest, Barcsay-utca 6.

Akinek fájós lába van és mégis kényelmes, jó és szép formájú divatos cipőt

akar viselni, az forduljon

Szöke Antal

ortopéd- és műcipészhez
Nyitra, Tóth Vilmos-u. 21.
(Stefkovits-féle házban)
és tegyen próbarendelést.

45. 2-26.

Csizmák, vadász-cipők angol és amerikai szabás szerint a legdivatosabban és szakavatottan készíttetnek. Különböféle **cipő-krémek** állandóan raktáron tartatnak. **Cipőfelsőrészek mérték szerint a legszebb és legdivatosabb kivitelben készíttetnek.**

VEREBÉLY GÉZA

URI ÉS NŐI DIVATÁRÚHÁZA
NYITRA, TÓTH VILMOS-U.

Tavaszi
ujdonságok
az összes
férfi és női cikkekben.

Túlfizetés kizárva!
Legjutányosabb szigorúan
szabott árak! 37. 3-6.

Maradék vásár mesés
olcsó árakban.

Jó házból való 3-4 közép-iskolát végzett fiatalember gyakornoknak felvétetik.

Huszár István könyvnyomdája Nyitrán.

A Kistapolcsányi Főhercegi Uradalom

pincéiben a tavasszal eladásra kerül nagyobb mennyiségű zamatos fehér asztali bor és pedig:

1907. évi fehér asztali bor hektl. 60.- kor.-ért

1908. „ „ „ „ „ 50.- „

1909. „ „ „ „ „ 40.- „

Szállítás vevő 50 literen felüli hordójába. történik.

38. 5-0.

WEIGL ANTAL

PAPI- ÉS POLGÁRI RUHAKÉSZITŐ
NYITRÁN, MEGYEHÁZ-UTCA.

Ajánlja dús raktárát angol és hazai gyártású szövetekből és mindennemű

szőrmékből.

Készít úgy egyházi mint világi urak részére őszi és tavaszi

felöltőket,

téli és nyári idényre divatos

öltönyöket,

továbbá: reverendákat, cimádákat, biretumokat, mucetumokat, bundákat

stb. izlésesen, pontosan és a legjutányosabb árakon.

Vidéki rendeléseket pontosan és a lehető leggyorsabban eszközöl.

2. 12-52.